

COMMUNITY SPONSORSHIP VOOR HERVESTIGDE VLUCHTELINGEN

CONCEPT NOTA

De Belgische Staat startte in 2020 met een pilootproject “community sponsorship” dat integraal deel uitmaakt van het Belgische hervestigingsprogramma¹. België doet hierbij mee aan de internationale tendens om in te zetten op de samenleving en zo enerzijds het hervestigingsprogramma te doen groeien, en anderzijds de integratie van de nieuwkomers te bevorderen in de gemeenschap waar zij worden opgevangen.

1. Wat is community sponsorship?

Er bestaat niet echt een algemeen gedeelde definitie van community sponsorship: in verschillende landen of zelfs verschillende regionale contexten kan community sponsorship namelijk enorm verschillen. Zo kan bijvoorbeeld de mate van financiële verantwoordelijkheid voor de onthaalgroep verschillen: in het Verenigd Koninkrijk staan sponsors in voor alle kosten verbonden aan het verblijf en integratie van de personen gedurende de eerste twee jaar. In andere landen kunnen gesponsorde personen ook volledig of deels beroep doen op de financiële ondersteuning van de overheid, in lijn met de hulp die alle vluchtelingen in dat land krijgen. In dat geval is de financiële verantwoordelijkheid van minder belang maar heeft het sponsorschap voornamelijk betrekking op de sociale en mentale ondersteuning van de nieuwkomers. Een ander aspect waar programma's enorm in kunnen verschillen is de manier van selecteren en matchen van de gesponsorde vluchtelingen. In sommige landen wordt dit volledig in handen genomen door de overheid, in andere landen worden ook NGO's ingeschakeld, en in nog andere contexten wordt dit in handen gelegd van de sponsors zelf. Die flexibiliteit maakt het mogelijk om sponsorship programma's toe te passen in zeer verscheidene situaties en aan te passen aan de lokale, regionale of nationale context. In Canada bijvoorbeeld, een land met een grote draagkrachtige en geëngageerde vluchtelingengemeenschap kunnen vluchtelingen die zich reeds in Canada bevinden zelf bepalen wie zij sponsoren en zo familieleden in moeilijkheden helpen.

Voor welk model er ook wordt geopteerd, **de betrokkenheid van de samenleving bij de hervestiging van personen staat centraal bij community sponsorship.**

In België houdt het community sponsorship in dat een groep van enkele geëngageerde burgers zich inzet om hervestigde vluchtelingen op te vangen en te begeleiden tijdens het eerste jaar in hun nieuwe land.

2. Waarom een sponsorship programma in België?

Het programma werd ontwikkeld door Fedasil om geëngageerde onthaalgroepen in contact te brengen met vluchtelingen en een betekenisvolle rol te laten opnemen in het opvang –en integratietraject van kwetsbare nieuwkomers. Bovendien moedigt het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen (UNHCR)

---

¹ Meer informatie over het Belgische hervestigingsprogramma is terug te vinden in de brochure “Hervestiging in België”, beschikbaar online via: <https://www.fedasil.be/nl/publicaties>.

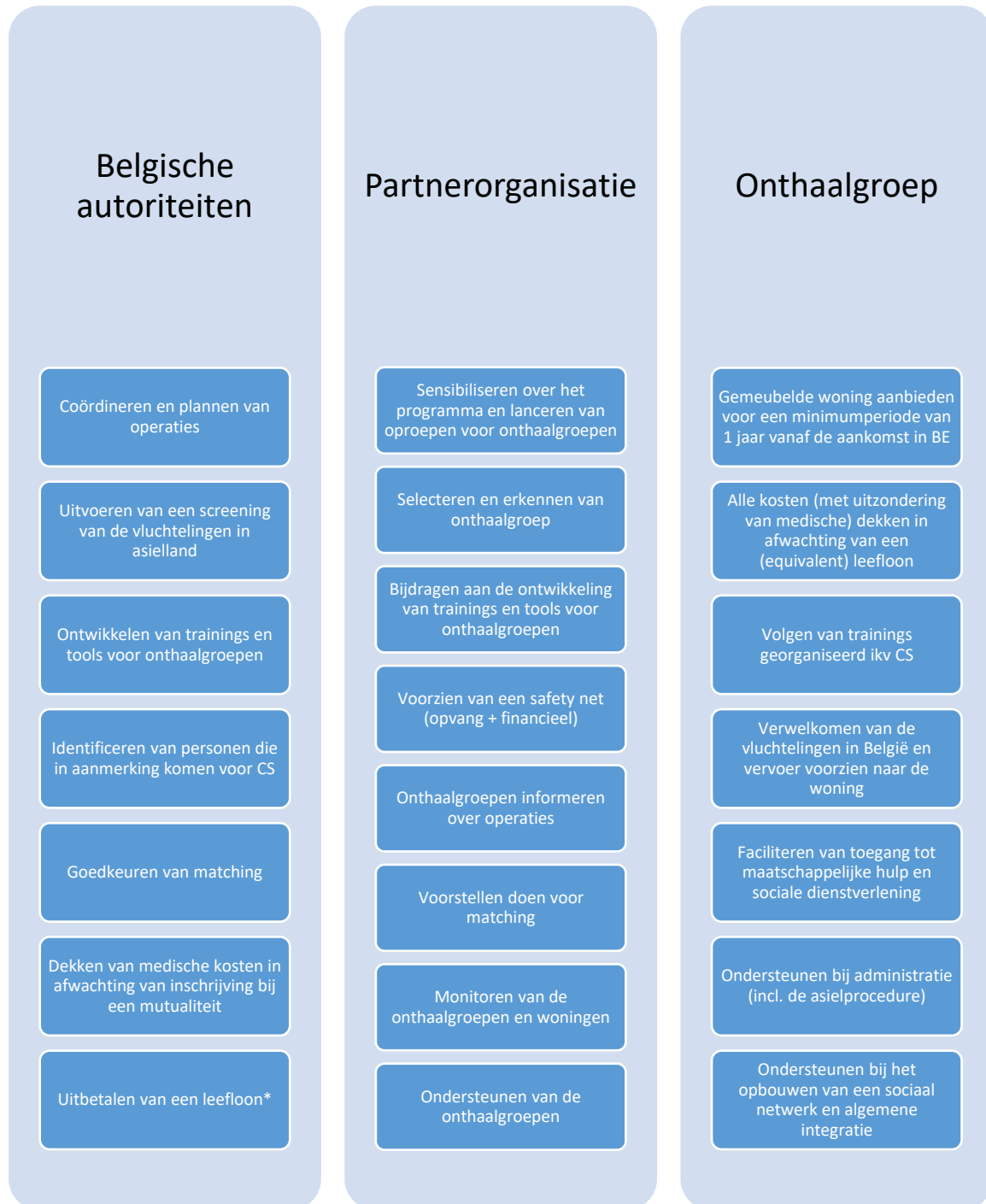
landen aan om te investeren in sponsorship programma's en zo het aantal plaatsen voor personen met nood aan internationale bescherming op te voeren.

In de Belgische context gelden daarnaast ook volgende doelstellingen:

- Diversifiëren van legale en veilige wegen voor personen met nood aan internationale bescherming;
- Diversifiëren en professionaliseren van actoren in de samenleving;
- Draagkracht in de maatschappij versterken en bijdragen aan de ontwikkeling van een positieve beeldvorming over vluchtelingen en nieuwkomers in België;
- Het integratietraject van nieuwkomers en lokale verankering bevorderen door betrokkenheid van de omgeving.

3. Rolverdeling tussen de verschillende actoren betrokken bij het Belgische community sponsorship programma

Naast de actoren die in een standaard hervestigingsprocedure betrokken zijn (voornamelijk UNHCR en IOM), nemen volgende spelers een cruciale rol op bij de uitvoering van het community sponsorship programma: de Belgische autoriteiten, partnerorganisatie en de sponsor –of onthaalgroepen. Hieronder een overzicht van hun verantwoordelijkheden:

* Een leefloon of equivalent leefloon is een financiële tegemoetkoming voor mensen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken. Elke persoon die legaal in het land verblijft, heeft onder bepaalde voorwaarden recht op dergelijke maatschappelijke steun, inclusief (hervestigde/gesponsorde) vluchtelingen.

4. Community sponsorship vs “standaard” hervestiging

Huisvesting

Personen die gesponsord worden door een lokale onthaalgroep worden na aankomst meteen opgevangen in een woning die door de onthaalgroep wordt voorzien en voorbereid. Dit in tegenstelling tot het standaard opvangtraject waarbij de Belgische Staat tijdelijke opvang voorziet voor hervestigde vluchtelingen in collectieve centra en/of in individuele opvangplaatsen.

Maatschappelijke en financiële steun

Gesponsorde vluchtelingen hebben, net zoals alle erkende vluchtelingen in België, recht op maatschappelijke en financiële steun. Hervestigde vluchtelingen in het standaardtraject ontvangen die steun pas wanneer zij het opvangnetwerk van Fedasil hebben verlaten. Gesponsorde vluchtelingen maken geen gebruik van deze opvang en kunnen dus vrijwel meteen na aankomst een aanvraag doen voor dergelijke steun².

Begeleiding

Vluchtelingen kunnen terecht bij een OCMW³ voor maatschappelijke begeleiding. Een sociaal assistent zal toegewezen worden en helpen bij administratie en allerhande verzoeken en vragen waarmee zij zitten. Doorgaans verlopen deze contacten via afspraak. Ook gesponsorde vluchtelingen hebben recht op deze professionele ondersteuning van een OCMW. Daarnaast kunnen zij ook terecht bij de onthaalgroep waarmee zij zelf afspraken maken hoe de contacten verlopen.

Integratie

Alle vluchtelingen in België hebben toegang tot integratiediensten zoals taallessen en inburgeringscursussen. Toeleiding tot deze diensten wordt doorgaans gefaciliteerd door de maatschappelijk assistent van het OCMW. In geval van sponsorship is dit niet anders, maar kan de onthaalgroep bijkomende ondersteuning geven door bijvoorbeeld te helpen bij de inschrijving voor cursussen of samen de taal te oefenen.

5. Wie komt er in aanmerking voor community sponsorship ?

Enkel personen die geselecteerd zijn voor hervestiging naar België en die hun uitdrukkelijke toestemming geven, komen in aanmerking voor community sponsorship. Enkel diegenen waarvoor een goede “match” gevonden wordt, zal ook effectief opgevangen worden door een onthaalgroep.

6. Wie kan sponsor worden?

Elke groep van minimaal vijf individuen kan zich kandidaat stellen om een hervestigde persoon of familie te sponsoren. Deze leden worden gescreend op basis van hun motivatie, relevante ervaring en professionele activiteiten, alsook wordt er een bewijs van goed gedrag en zeden gevraagd.

² Die aanvraag kan gebeuren van zodra de personen ingeschreven zijn in het wachtregister, dus na registratie bij de Dienst Vreemdelingenzaken (die doorgaans enkele dagen na aankomst plaatsvindt).

³ OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn

7. Hoe gaat community sponsorship in zijn werk?

Identificatie en selectie van vluchtelingen

Personen die voorgedragen en geselecteerd worden voor hervestiging worden gevraagd of zij instemmen met opvang en ondersteuning via een onthaalgroep in plaats van een standaard opvangtraject dat de overheid aanbiedt. Enkel diegenen die toestemming geven, worden ook voorgedragen voor community sponsorship.

Matching

Fedasil deelt een geanonimiseerde lijst van alle personen die in aanmerking komen met de partnerorganisatie. Deze lijst bevat informatie over de gezinssamenstelling, eventuele familielinken in België, opvangnaden en alle andere aspecten die relevant zijn voor de bepaling van een opvangplaats. Op basis van deze informatie en de informatie over de onthaalgroep, de woning en de locatie doet de partnerorganisatie een voorstel voor matching die Fedasil vervolgens dient goed te keuren.

Personen waarvoor geen match gevonden wordt, zullen het standaard opvangtraject volgen.

BELCO

Vóór vertrek van de personen naar België organiseert Fedasil de Belgische Culturele Oriëntatie of BELCO⁴ training voor alle geselecteerde vluchtelingen voor hervestiging. Idealiter wordt de training voor de gesponsorde vluchtelingen (deels) afzonderlijk georganiseerd zodat er informatie op maat kan gegeven worden, alsook een eerste digitale ontmoeting kan plaatsvinden met de onthaalgroep.

Transfer en aankomst

De transfer wordt georganiseerd in samenwerking met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) volgens dezelfde procedures als bij een standaard hervestigingstraject⁵. Bij aankomst wachten één of meerdere leden van de onthaalgroep de personen op aan de luchthaven om hen vervolgens naar hun nieuwe woning te brengen.

---

⁴ BELCO staat voor de Belgische Culturele Oriëntatietraining. Meer informatie over deze training is terug te vinden in de brochure "Hervestiging in België".

⁵ Zie brochure "Hervestiging in België".